

Етика у науци

Милица Шевкушић
Институт техничких наука САНУ
biblioteka@itn.sanu.ac.rs

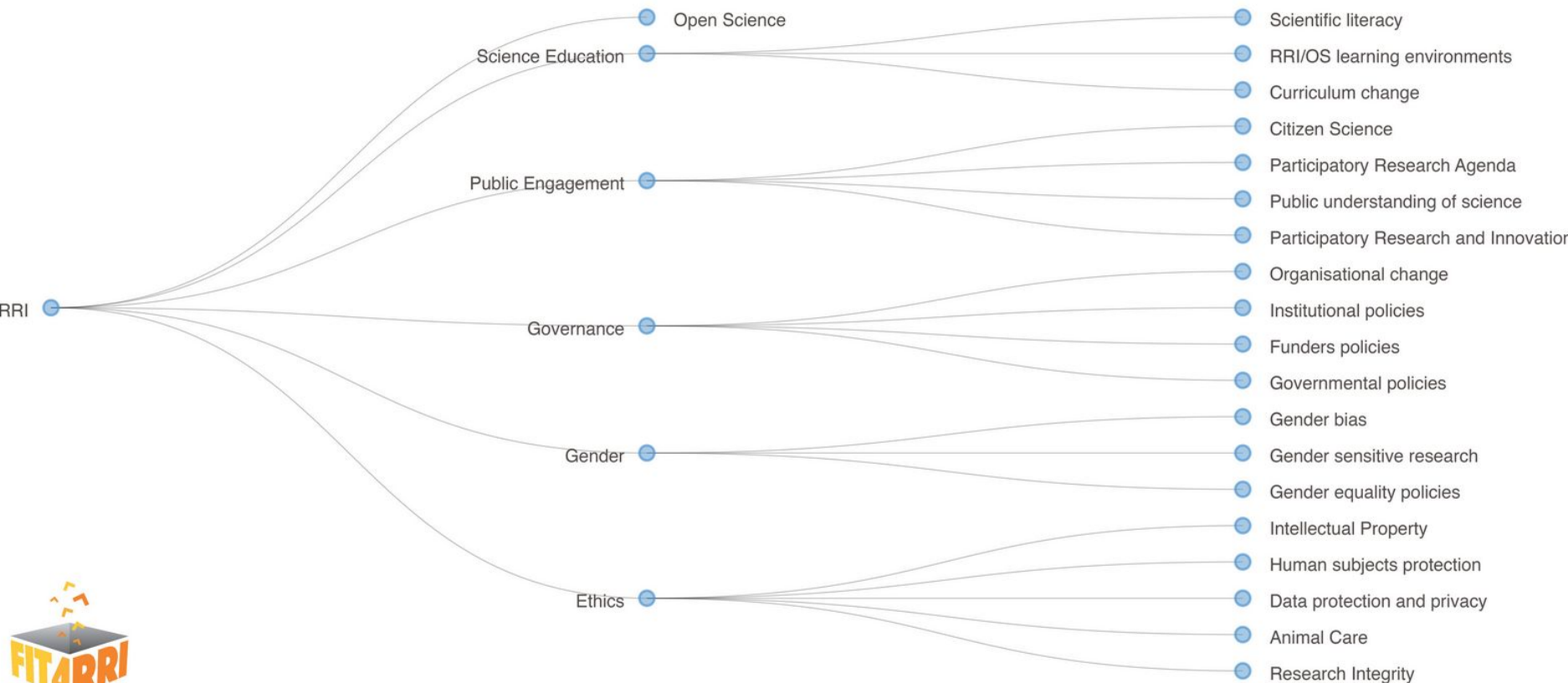
Едукација стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја
Народна библиотека Србије, 10-11. октобар 2023.

Контекст

Responsible Research and Innovation Taxonomy

Друштвена одговорност

(Одговорно истраживање и иновације)

- Друштвени изазови као фокус истраживања
- Високи етички стандарди
- Отворена наука
- Транспарентност

- Портал ЕУ:
<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/responsible-research-innovation>
- RRI Tools: <https://rri-tools.eu>
- Материјали:
<https://www.fosteropenscience.eu/taxonomy/term/255>

Отворена наука

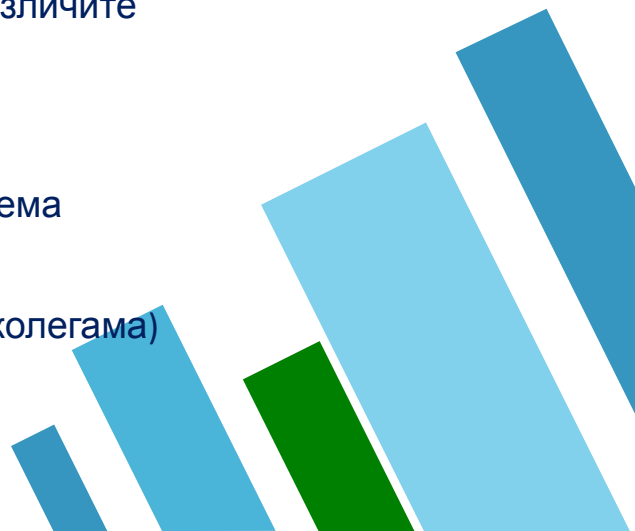
- Отворени приступ публикацијама
- Отворени приступ истраживачким подацима
- Јавна рецензија
- Отворена методологија

- Национални портал отворене науке: <https://open.ac.rs/>
- Платформа за отворену науку МПНТР:
<http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2018/07/Platforma-za-otvorenu-nauku.pdf>
- Отворена наука: пракса и перспективе (књига):
<https://open.uns.ac.rs/handle/123456789/16297>
- Управљање истраживачким подацима: <https://rdm.open.ac.rs/>

Принципи и регулатива

ПРИНЦИПИ

- » Честитост (валидна интерпретација и аргументоване тврдње)
  - » Поузданост (реализације истраживања и саопштавања резултата)
  - » Објективност (транспарентност и проверљивост)
  - » Непристрастност и независност (у односу на притиске и различите интересе)
  - » Отворена комуникација (доступност)
  - » Дужна пажња (према предмету истраживања, нарочито према испитаницима и експерименталним животињама)
  - » Коректност (навођење извора информација, однос према колегама)
  - » Одговорност према будућим генерацијама (менторство)
-

Сингапурска изјава о научном интегритету (2010)

Обавез

- » Интегритет
- » Поштовање прописа
- » Методе истраживања
- » Протоколи истраживања
- » Налази
- » Ауторство
- » Навођење доприноса сарадника који нису аутори у захвалници
- » Рецензија
- » Сукоб интереса
- » Наступање у јавности
- » Пријављивање неодговорних поступака
- » Реаговање на неодговорне поступке
- » Окружење за истраживачки рад
- » Брига о интересима друштвене заједнице

<http://www.singaporestatement.org/statement.html>

Документа (различити нивои)

- » [Ethics and Data Protection \(European Commission\), 2021](#)
- » [Ethics Guidance \(European Research Council\)](#)
- » [The European Code of Conduct for Research Integrity \(European Science Foundation and All European Academies – ALLEA\), 2017](#)
- » [National Institute of Health](#)
- » [The Office of Research Integrity](#)
- » [Academic Integrity in Research: Code of Practice and Procedure](#)
of the University of Oxford

Кодекс понашања у научноистраживачком раду (2018), Савет за науку и технолошки развој,

<http://www.arh.bg.ac.rs/2018/07/17/kodeks-ponasanja-u-naucnoistrazivackom-radu-2018/>

Универзитет у Београду

- » Кодекс професионалне етике, 2016,
<http://bg.ac.rs/files/sr/univerzitet/univ-propisi/Kodeks-profesionalne-etike.pdf>
- » Правилник о поступку утврђивања неакадемског понашања у изради писаних радова, 2016,
<http://bg.ac.rs/files/sr/univerzitet/univ-propisi/Pravilnik-neakademsko-pisanih-radova.pdf>

The image features a dark blue background with several diagonal bars in shades of green, blue, and white. The bars are arranged in two groups: one in the top-left corner and another in the bottom-right corner. The text "Добра пракса" is centered in the middle of the image in a white, sans-serif font.

Добра пракса

Добра пракса: примена етичких принципа...

у свим димензијама научног рада

- » однос према подацима (прикупљање, коришћење, интерпретација)
- » међуљудски односи (између истраживача)
- » однос истраживача према испитаницима
- » саопштавање резултата истраживања
- » понашање у спорним ситуацијама и реакција на кршење етичких стандарда
- » подстицање етичког интегритета у

у свим фазама научног рада

- » осмишљавање и планирање
- » реализација
- » рецензија
- » саопштавање резултата

обавезујућа за све актере

- » истраживаче
- » испитанике
- » публику и кориснике

FAIR принципи

- » **F**indable – подаци се могу пронаћи
- » **A**ccessible – подаци су доступни
- » **I**nteroperable – подаци су интероперабилни
- » **R**eusable – подаци се могу виšekратно користити

Детаљније:

<http://www.open.ac.rs/images/doc/RS-NI4OS - FAIR.pdf>

<https://www.go-fair.org/fair-principles/>

CARE принципи (CARE Principles for Indigenous Data Governance)

- » **Collective Benefit** – корист за заједницу
- » **Authority to Control** – право заједнице да контролише податке
- » **Responsibility** – одговорност
- » **Ethics** – етика

Детаљније:

<https://www.lib.sfu.ca/help/publish/scholarly-publishing/radical-access/fair-and-care-data>

<https://doi.org/10.1038/s41597-021-00892-0>

Саопштавање резултата истраживања (писање)

- » Парафразирање и навођење извора (а не преписивање)
- » Навођење извора и литературе (шта и када цитирати, формат цитата)
- » Провера извора информација (идентификација, провера садржаја, да ли се о њима води нека расправа која их доводи у питање, да ли су опозвани,...)

- » Навођење извора илустрација
- » Добијање сагласности за објављивање илустрација
- » Проналажење илустрација под слободним лиценцама

Defining the Role of Authors and Contributors

PAGE CONTENTS

1. Why Authorship Matters
2. Who Is an Author?
3. Non-Author Contributors
4. Artificial Intelligence (AI)-Assisted Technology

1. Why Authorship Matters

Authorship confers credit and has important academic, social, and financial implications. Authorship also implies responsibility and accountability for published work. The following recommendations are intended to ensure that contributors who have made substantive intellectual contributions to a paper are given credit as authors, but also that contributors credited as authors understand their role in taking responsibility and being accountable for what is published.

Because authorship does not communicate what contributions qualified an individual to be an author, some journals now request and publish information about the contributions of each person named as having participated in a submitted study, at least for original research. Editors are strongly encouraged to develop and implement a contributorship policy. Such policies remove much of the ambiguity surrounding contributions, but leave unresolved the question of the quantity and quality of contribution that qualify an individual for authorship. The ICMJE has thus developed criteria for authorship that can be used by all journals, including those that distinguish authors from other contributors.

Chatbots, Generative AI, and Scholarly Manuscripts

WAME Recommendations on Chatbots and Generative Artificial Intelligence in Relation to Scholarly Publications

Revised May 31, 2023

14 Contributor Roles

Conceptualization

Data curation

Formal Analysis

Funding acquisition

Investigation

Methodology

Project administration

Resources

Software

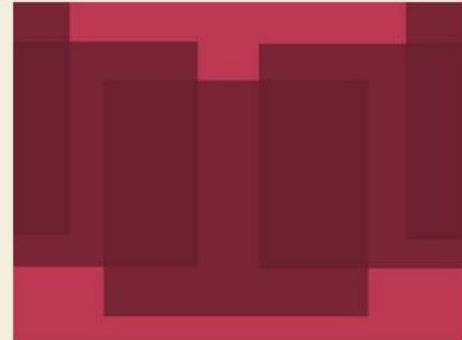
Supervision

Validation

Visualization

Writing – original draft

Writing – review &
editing

Заштита података о личности и осетљивих податка

Amnesia Software **Version 1.3.2**

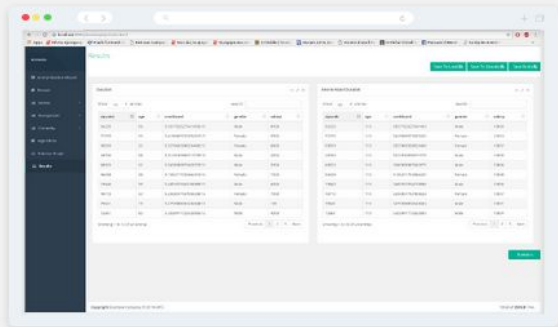
Available for Windows and Linux

Amnesia is developed and owned by [Athena Research Center](#)

By downloading Amnesia, you accept [Terms Of Use](#).

Get Amnesia ▾

See [system requirements](#).

Анонимизација скупова података који садрже осетљиве и личне податке

Вебинар:
<https://www.youtube.com/watch?v=pqtLY1r9eeM>

Сагласност за прикупљање и обраду података

DARIAH ELDAH Consent Form Wizard (CFW):
<https://consent.dariah.eu/node/2>

What are you planning to do?

- Gather data from and/or about living people for research purposes
- Communicate through mailinglists or other (digital) communication media
- Gather data and/or consent from participants as the host of an academic event

Continue

#Path2Integrity fosters formal and informal learning towards reliable research results.

Find out more about teaching and learning research integrity

Learn more about the project Path2Integrity

Dialogues about learning research integrity

Path2Integrity online learning environment (learning-p2i.eu)

Резултат пројекта [Rotatory role-playing and role-models to enhance the research integrity culture](#) (Horizon 2020)

Платформа за учење:

<https://learning-p2i.eu/course/view.php?id=4>

Course M8

Researchers, research institutions and organizations ensure access to data is as open as possible and as closed as necessary! (cf. ECoC 2017, p.6)

Course M0

Good research is based on honesty! (cf. ECoC 2017, p.4)

Course M1

The Research Environment constitutes itself through clear infrastructure, policies and procedures! (cf. ECoC 2017, p.5)

Course M2

Researchers design, carry out, analyse and document research in a careful and well-considered manner! (ECoC 2017, p.5)

PRE-DISCIPLINARY

DISCIPLINARY

POST-DISCIPLINARY

Материјали су доступни
на више језика

Your platform for research integrity and ethics

The Embassy of Good Science

Резултат пројеката EnTIRE и VIRT2UE (Horizon 2020)

Themes

Dive into a relevant theme

Resources

Work with our resources

Community

Connect with the research community

Training

Develop knowledge through training

<https://embassy.science/wiki/Resources>

< Back

Resources

+ Add Resource

Materials that help you in your every-day research practice to do Good Science.

For whom is this important?

Research Area

Who

When

+ [More filters](#)

Cases

Cases

Criticism Swirls Around High-Profile History Book about North Korea

Retraction Watch(13-10-2016)

[Open](#) [About](#)

Cases

To Accept or Not to Accept

[Open](#) [About](#)

Scenarios

An issue with insufficient data in the survey-resulting in a non-representative sample

[Open](#) [About](#)

Scenarios

Authorship Deserved, Not Earned: Research Ethics and Research Integrity Scenario

[Open](#) [About](#)

Scenarios

RRI Tools (<https://rri-tools.eu/>)

Превод на српски је
дотупан (обележен је
као хрватски):
[https://rri-tools.eu/hr/s
earch-engine](https://rri-tools.eu/hr/search-engine)

The screenshot displays the RRI Tools website interface. At the top, there is a dark navigation bar with the RRI Tools logo on the left and menu items: UPOZNAVANJE SA RRI-JEM, SET ALATA, OBUKA, RRI ZAJEDNICA, and REGISTER/LOGIN. Below the navigation bar, the page title is 'SET ALATA / PRETRAŽIVAČ'. The main content area features a search bar with the placeholder text 'I am looking for...' and 'Type here what you are looking for'. To the left of the search bar are icons for 'Resources' and 'Users'. To the right is an orange 'SEARCH' button. Below the search bar is a green 'UPLOAD A RESOURCE' button. The main content area shows a grid of resource cards. The first card is titled 'Envisaging the Future of Cities' and is categorized as a 'Library Element'. The second card is titled 'Free online course: Enacting RRI in Europe' and is categorized as a 'Tool'. The third card is titled 'Advancing behavioural Change Through' and is categorized as a 'Project'. The interface also includes a 'Filter resources by:' sidebar on the left with sections for 'Type' and 'Useful for', and a 'Showing 1-12 of 1642 results' indicator at the top of the resource grid.

RRI Self-reflection

<https://rri-tools.eu/en/self-reflection-tool>

Ethics

Gender Equality

Governance

Open Access

Public Engagement

Science Education

How do you ensure the integrity of your R&I practices?

Who is involved in ethics-related reflection and decision-making for your R&I practices, and how?

How do you provide for different values, interests and ideals?

How do you prevent potentially harmful impacts on the public or the environment?

What are possible strategies for preventing the negative implications of your R&I practices?

What are possible ethical considerations for your R&I practices?

How do you prevent potentially harmful impacts on the public or the environment?

 Reflection and Anticipation #Responsiveness and Adaptive Change

Examples

- *Anticipating the benefits and risks of our project*
- *Ensuring project outcomes are used responsibly even after the project ends*
- *We do not make an effort to prevent harmful impacts, because...*

0

Questions completed

JUMP TO ANOTHER QUESTION

JUMP TO ANOTHER POLICY AGENDA

SOPs4RI Toolbox

Standard Operating Procedures (SOPs) for Research Integrity

Водичи, едукативни материјали

SOPs4RI

[HOME](#) [THE PROJECT](#) [TOOLBOX](#) [MEET OUR TEAM](#) [NEWS](#) [CONTACT US](#)

TOOLBOX > TOOLS

Research Integrity tools for RPOs

The SOPs4RI Toolbox is a structured collection of easy-to-use Standard Operating Procedures (SOPs) and Guidelines that Research Performing Organisations (RPOs) can use to develop their own Research Integrity Promotion Plans (RIPPs). The SOPs4RI Toolbox will contain supplementary resources that can inspire policy makers to foster research integrity at the organisational level.

Смернице су превасходно намењене институцијама, али има и корисних материјала за истраживаче

Teme

Tools

Guideline

International Ethical Guidelines for Health-related Research Involving Humans

To provide internationally vetted ethical principles and detailed commentary on how universal ethical principles should be applied, with particular attention to conducting research in low-resource settings.

Guideline

The power of transparency: navigating through the labyrinth of ever-changing conflict-of-interest rules in science research

To present a short guide outlining the steps a researcher has to follow to report conflicts of interest.

Guideline

Conflict of interests, scientific misconduct and ethical issues

To safeguard that any concerns about potential scientific misconduct or suspected breaches of research integrity that may arise during the life cycle of an ERC project will be addressed by the ERC.

RESEARCH ENVIRONMENT

SUPERVISION and MENTORING

RI TRAINING

RE STRUCTURES

BREACHES of RI

DATA MANAGEMENT

RESEARCH COLLABORATION

DECLARATION of INTERESTS

PUBLICATION and COMMUNICATION

Dealing with breaches of research integrity

Even in environments with a strong research integrity culture, breaches of good research practice occur. RPOs must set up transparent procedures to receive, detect, handle, and sanction research integrity breaches. Establishing research integrity bodies and standardized procedures within the organization will ensure that whistle-blowers as well as those accused of research misconduct are protected and that allegations are investigated in a fair way. The RIPP must also outline remedies following detection of breaches, such as correction or retraction of papers, consequences or sanctions for researchers who engaged in misconduct, and appropriate steps towards prevention in the future.

Tool categories

Other actions (including mobility issues)	Procedures for investigating allegations	Protection of those accused of misconduct	Protection of whistleblowers	RI bodies in the organisation	Sanctions
					

https://sops4ri.eu/tool_category/breaches/

YOU'VE BEEN ACCUSED OF RESEARCH MISCONDUCT NOW WHAT?

Institutions, that receive Public Health Service biomedical research funding, must have written policies and procedures for addressing allegations of research misconduct and must respond to each allegation (§93.300(a-b)).

DEFINITION OF RESPONDENT: Respondent means the person against whom an allegation of research misconduct is directed or who is the subject of a research misconduct proceeding (§93.225).

Academic Integrity Board Game

Urpa (PowerPoint) CC BY-NC license

The screenshot shows a YouTube video player with a video titled "Academic Integrity Board Game". The video content is a PowerPoint presentation illustrating the game's setup and rules. The board features four teams (Team 1, 2, 3, 4) and a path of cards. The instructions are as follows:

1. Everyone starts
2. To move forward – answer a Question card correctly. Then it is the next team's turn.
3. When it is your turn and you are on this spot – read a Scenario card out loud to the group, then flip a coin to determine your fate.
4. Keep taking turns and moving across the board, answering more questions.

The video player interface includes a channel name "AmandalovesToAudit" with 47.9K subscribers, a "SUBSCRIBE" button, and "Watch later" and "Share" options. A large blue banner at the bottom of the video reads "How to Create Your Online Academic Integrity Board Game". The YouTube logo and "Watch on" text are visible in the bottom left corner.

White, Amanda. 2020. 'Interactive Approaches to Learning about Academic Integrity: The Role of Fun and Games'. In *Chapters*, 86–99. Edward Elgar Publishing.

https://ideas.repec.org/h/elg/eechap/19100_7.html.

Карте и Android апликација

Dilemma

The visitor

A co-editor of the leading journal in my field approaches me as department chair to ask if he can become a part-time visiting professor. There is clearly possible synergy in various research projects, and in addition he mentions that he can ensure that a colleague from my department and I become editors of a special issue of the journal. What do I do?

Option

- A** I say yes to the offer. The special issue is a unique chance to put my department on the map.
- B** I review the editor on his scientific merits and then decide to accept him as visiting professor.
- C** I decline the favour.
- D** I contact the other co-editor of the journal and tell him about the situation.

<https://www.eur.nl/en/about-eur/policy-and-regulations/integrity/research-integrity/dilemma-game>

Злоупотреба и спорне праксе

Злоупотреба

- » (случајно или намерно) **фабриковање** (измишљање података или резултата),
- » **фалсификовање** (мењање или погрешна интерпретацују података или неодговарајуће извођење експеримената)
- » **плагирање** (коришћење идеја или текста без навођења њиховог извора).

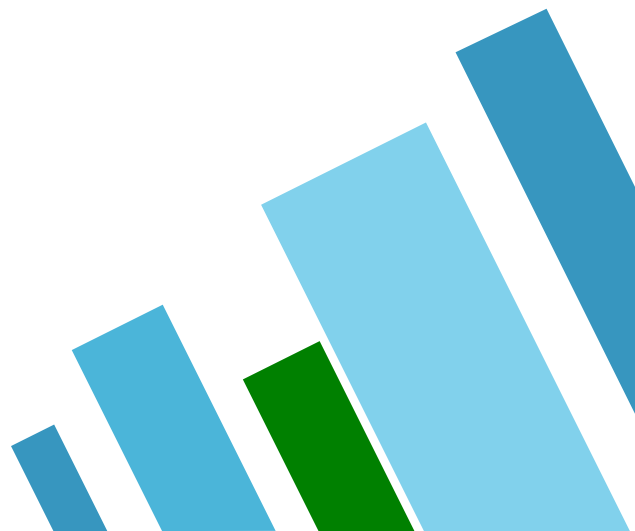
Спорне праксе

- Непримерено коришћење података прикупљених током истраживања
- Прекршаји у вези са ауторством
- Прећуткивање сукоба интереса
- Непримерено понашање

Узроци кршења етичких принципа

- » Недостатак личног и професионалног интегритета
  - » Притисак у радном окружењу
  - » *Publish or Perish* политика
  - » Изостанак санкције
-

Манипулисање подацима

Фалсификовање

- » Резултати истраживања (подаци) се мењају или се изостављају приликом саопштавања резултата како би се одређене тврдње или хипотезе представиле као тачне.
- » Манипулисање инструментима, материјалима или поступцима.
- » Недозвољена обрада слика.

Један од узрока: *positive-results bias* ("file drawer effect")
Последица: нерепродуцибилни резултати

'The Hi-Tech War on Science Fraud'. *The Guardian*, 1 February 2017, sec. Science.
<https://www.theguardian.com/science/2017/feb/01/high-tech-war-on-science>.

Фабриковање

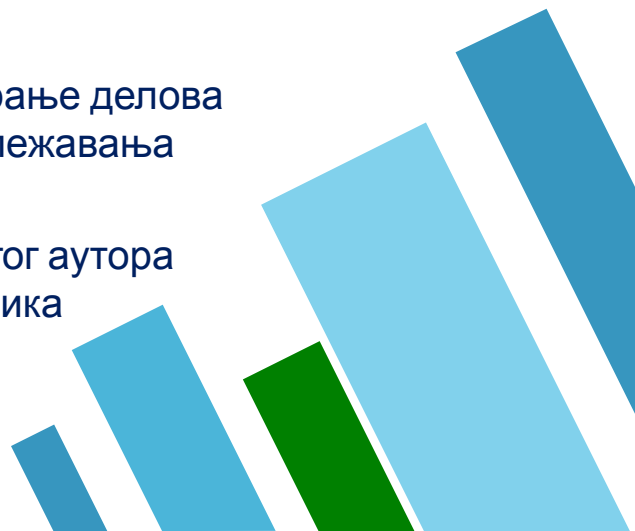
- » Конструисање (измишљање) и/или додавање резултата који нису добијени током процеса истраживања
- » Тврдње на основу непотпуних података

Плагијаризам

- » Присвајање туђих идеја, речи или других креативних израза
- » Недвосмислено кршење научне етике
- » Кршење ауторских права.

Плагијаризам је:

- » дословно или готово дословно копирање или парафразирање делова текста другог аутора без јасног навођења извора или обележавања копираног одломка (нпр. наводницима);
  - » копирање једначина, илустрација или табела из рада другог аутора без навођења извора и/или без дозволе аутора или власника ауторских права.
-

Аутоплагијаризам

“када аутори у ‘новом’ тексту користе делове неког ранијег рада или податке, не обавештавајући читаоце да је исти материјал већ објављен на другом месту”

- » Поновно објављивање већ објављеног рада уз прикривање информације да је рад већ негде објављен (дуплирање)
- » Вештачко повећавање „продуктивности“ аутора објављивањем резултата истраживања у већем броју публикација мањег обима (*salami publication*)
- » Коришћење делова сопствених текстова који су већ објављени.

Roig, Miguel. (2006). Avoiding plagiarism, self-plagiarism, and other questionable writing practices: A guide to ethical writing. Retrieved from <http://facpub.stjohns.edu/~roigm/plagiarism.doc>

Smith, Eldon R. 'Plagiarism, Self-Plagiarism and Duplicate Publication'. *The Canadian Journal of Cardiology* 23, no. 2 (February 2007): 146–47. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2650652/>

<https://www.ithenticate.com/hs-fs/hub/92785/file-5414624-pdf/media/ith-selfplagiarism-whitepaper.pdf>

Откривање плагијаризма

- » „ручно“ (најчешће током рецензије)
- » уз помоћ софтверских алата (*iThenticate*, *Turnitin* итд.)
  - ◇ упоређивањем нових докумената са текстовима у бази података
  - ◇ критеријуми сличности
  - ◇ ефикасност зависи од садржаја базе података која се користи као референтна колекција, али и од језика на ком је рад написан
  - ◇ не откривају плагирање идеја
  - ◇ провера уз помоћ софтвера представља тек почетак истраге.

The Threat to Academic Integrity

By Proctorio, Platinum Sponsor for OLC Innovate 2020 | No Comments | January 10, 2020 | [Leave a comment](#)

THIS IS A PAID ADVERTISEMENT

The aspiration to ensure academic integrity is nothing new. It is the foundation of good academic work and the underpinning of the university system. If degrees cannot be trusted, they have no value. A quick online search for this phrase brings up pages of institutional websites, each of which describe in its

Proctorio Promises Academic Integrity at the Cost of Privacy and Accessibility

by Ryan Kovatch | Oct 30, 2020 | Forum | 0 comments

TECH IN YOUR LIFE

We tested a new ChatGPT-detector for teachers. It flagged an innocent student.

Five high school students helped our tech columnist test a ChatGPT detector coming from Turnitin to 2.1 million teachers. It missed enough to get someone in trouble.

Analysis by [Geoffrey A. Fowler](#)
Columnist | [+ Follow](#)

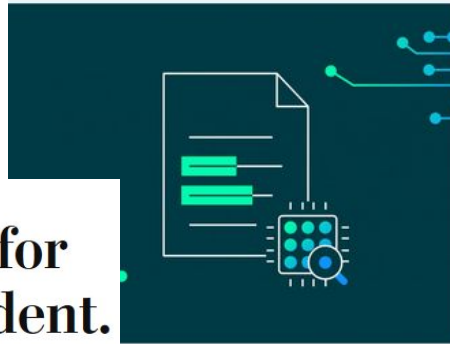
Updated April 3, 2023 at 9:47 a.m. EDT | Published April 3, 2023 at 6:00 a.m. EDT

Out of sight: the algorithms running our lives

'I'm afraid': critics of anti-cheating technology for students hit by lawsuits

New technology meant to detect cheating by students taking tests at home could invade privacy, raise anxiety and be discriminatory
by [Zoë Corbyn](#)

Blog · 3 min read · Tuesday 4 April 2023

The launch of Turnitin's AI writing detector and the road ahead

Плагијаризам – проблеми и спорна питања

- ▶ Допуштени проценат сличности
- ▶ Текст је „колаж“ одломака из других текстова, а извори су уредно цитирани, <http://retractionwatch.com/2014/05/13/the-sins-and-virtues-of-authors-span-a-rather-colorful-palette-new-editor-yanks-plagiarized/>
- ▶ Преписан опис методологије, http://www.ithenticate.com/plagiarism-detection-blog/bid/94140/The-Challenge-of-Repeating-Methods-While-Avoiding-Plagiarism#.WOP_uGclGUk

Wager, Elizabeth. 'How Should Editors Respond to Plagiarism?: COPE Discussion Paper'. COPE, 26 April 2011. https://publicationethics.org/files/COPE_plagiarism_discussion_%20doc_26%20Apr%2011.pdf.

Спорне праксе

- Занемаривање (прикривање) података који се не уклапају у хипотезу (не нужно са лошом намером и негативним исходом);
- Стварање нереалне слике о резултатима истраживања;
- Стварање погрешног утиска да су подаци репродуцибилни;
- Стварање погрешног утиска о значају добијених резултата;
- Примери: селективно дефинисање варијабли, непотпуни подаци о условима под којима је експреимент спроведен, саопштавање само позитивних резултата итд.

R, Dr. 'Questionable Research Practices: Definition, Detect, and Recommendations for Better Practices'.
Replicability-Index, 24 January 2015.

<https://replicationindex.wordpress.com/2015/01/24/questionable-research-practices-definition-detect-and-recommendations-for-better-practices/>.

Злоупотреба података добијених током истраживања

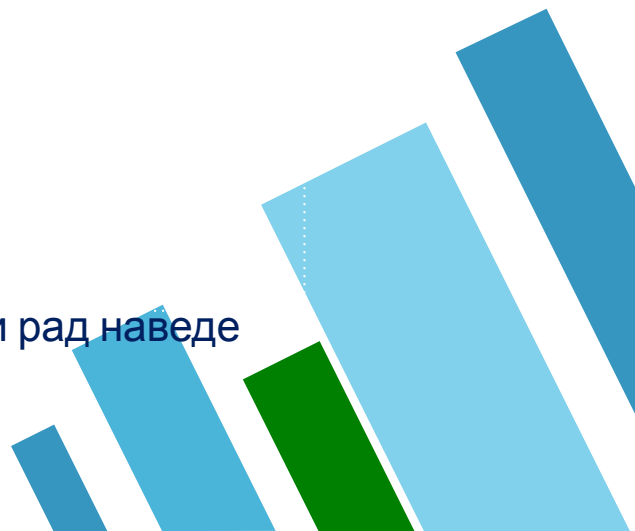
- » Тенденциозне (погрешне) интерпретације
  - » Уништавање података
  - » Крађа података
  - » Омогућавање приступа неовлашћеним корисницима
  - » Онемогућавање приступа учесницима у истраживању који би морали имати приступ подацима (нпр. осталим члановима истраживачког тима)
  - » Неадекватна анонимизација испитаника
-

Прекршаји у вези са ауторством

- » Лажно присвајање ауторства
- » Ненавођење аутора
- » „Почасно“ ауторство (када се особа која није учествовала у истраживању и писању рада наводи као аутор)
- » Коришћење услуга „аутора из сенке“
- » Сукоб интереса

Све је већи број часописа који захтевају да се за сваки рад наведе допринос сваког аутора.

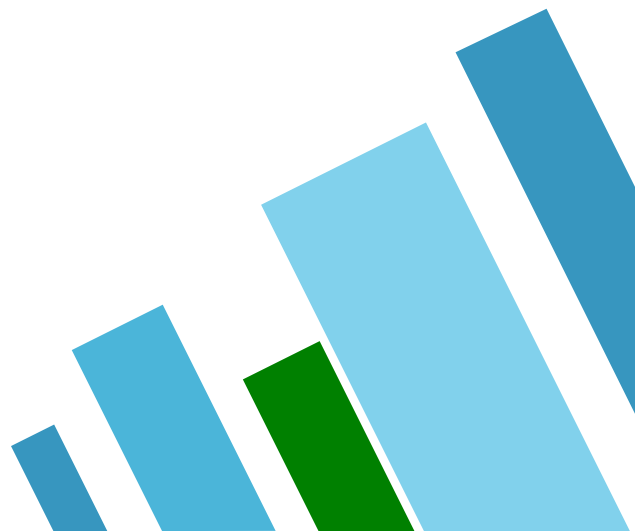

Сукоб интереса

- » Стварни, вероватан или могућ
- » Ситуације у којима финансијски или други лични интереси могу да доведу у питање професионалност расуђивања и објективност
- » Присутан је независно од тога да ли лични интереси утичу на одлуке и тумачења.
- » Може бити материјалан (финансијски) или нематеријалан
- » Истраживачи су дужни да пријаве сваки потенцијални сукоб интереса.

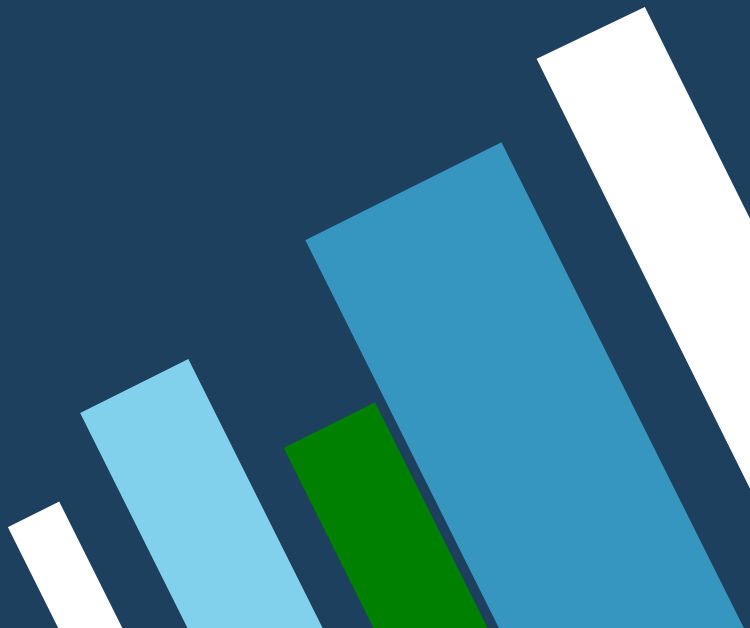

Непримерено понашање

- » Дискриминација
  - » Узнемиравање
  - » Малтретирање
  - » Насилје
-

Последице неетичког понашања у науци

- » Неповерње у науку и научнике
  - » Криза репродуцибилности
  - » Криза рецензије
  - » Спорне издавачке праксе
  - » Кршење ауторских права
-

Лажне рецензије

- » Часопис ангажује рецензенте које аутори сами препоруче
- » Часопис ангажује рецензенте које изабере гостујући уредник
- » Аутори сами рецензирају своје радове кријући се иза лажних идентитета и лажних *e-mail* адреса
- » Експресне рецензије (у року од 24–48 сати), и све позитивне
- » У неким случајевима у превару су укључене и агенције које ауторима продају позитивне рецензије

Cohen, Adam, Smita Pattanaik, Praveen Kumar, Robert R. Bies, Anthonius de Boer, Albert Ferro, Annette Gilchrist, Geoffrey K. Isbister, Sarah Ross, and Andrew J. Webb. 'Organised Crime against the Academic Peer Review System'. *British Journal of Clinical Pharmacology* 81, no. 6 (1 June 2016): 1012–17. doi:10.1111/bcp.12992.

Haug, Charlotte J. 'Peer-Review Fraud — Hacking the Scientific Publication Process'. *New England Journal of Medicine* 373, no. 25 (17 December 2015): 2393–95. doi:10.1056/NEJMp1512330.

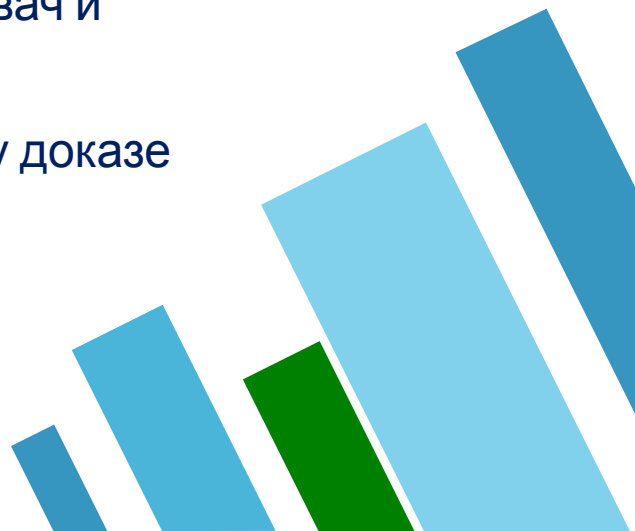
Callaway, Ewen. 'Faked Peer Reviews Prompt 64 Retractions'. *Nature*, 18 August 2015. doi:10.1038/nature.2015.18202.

Како се борити када до злоупотребе дође?

- » Пријављивање злоупотреба надлежним телима
- » Истрага
- » Санкционисање злоупотреба
- » Правне мере
- » Јавна дискусија (укључујући и блогове и платформе за перманентну рецензију)
- » Примена принципа отворене науке (отворени приступ публикацијама и примарним подацима, транспарентност)
- » Развијање метода за откривање злоупотреба

Узбуњивање и истрага

- » Формална процедура пријављивања наводне злоупотребе на основу доказа;
  - » Узбуњивач није одговоран за даљу истрагу;
  - » Предузимају се мере којима се штите и узбуњивач и оптужени;
  - » Свим странама се мора дати прилика да изнесу доказе којима располажу;
  - » Спорови понекад завршавају на суду.
-

Значај интернета и друштвених мрежа

- » Алтернативни канали због неефикасности формалних процедура;
- » Twitter
- » PubPeer (<https://pubpeer.com/>)
- » Блогови (<https://retractionwatch.com/>,
<https://forbetterscience.com/>)

Version: 1.6.5.5 Login

The Retraction Watch Database
Please see [this user guide](#) before you get started

Author(s): Country(s):

Title:

Reason(s) for Retraction:

Subject(s): (HSC) Medicine - Anesthesia/Anaesthesia Article Type(s):

Journal:

Publisher:

Affiliation(s):

Notes:

URL:

Original Paper

From Date: To:

PubMedID: DOI:

Retraction or Other Notice

From Date: To:

PubMedID: DOI:

Nature of Notice: Paywalled:

Title/Subject(s)/Journal — Publisher/Affiliation(s)/Retraction Watch Post URL (0/300 Items) Found	Reason(s)	Author(s)	Original Paper Date/PubMedID/DOI	Retraction or Other Notice Date/PubMedID/DOI	Article Type(s) Nature of Notice	Countries Paywalled? None
Breaking the Pain Cycle: A Retrospective Study of an Outpatient Intermittent Pain System (HSC) Medicine - Anesthesia/Anaesthesia; <i>The Journal of Pain: Official Journal of the American Pain Society — Elsevier</i> Pain Consultants of East Tennessee, Knoxville, TN	-Notice - Lack of Data	M Collins D Levine	03/21/2019 00000000 10.1016/j.jpain.2019.01.477	03/21/2019 00000000 10.1016/j.jpain.2019.01.477	Conference Abstract/Paper Retraction	United States No
Desomedetomidine in a surgically inserted catheter for transverse abdominis (TAP) block in obese laparoscopic cholecystectomy study (HSC) Medicine - Anesthesia/Anaesthesia, (HSC) Medicine - Gastroenterology, (HSC) Medicine - Pharmacology, (HSC) Medicine - Surgery; <i>Saudi Journal of Anaesthesia — Walters Kluwer</i> Department of Anesthesia and Intensive Care, Faculty of Medicine, Mansoura University, Egypt Department of Clinical Pathology, Faculty of Medicine, Mansoura University, Egypt	-Concerns/Issues About Data	Mohamed Adel Abotela Ali Refayeh Kandil Usama Elmaghrabi Mohamed Elmaghrabi Tahmed Elmaghrabi Ahmed Elmaghrabi Ahmed Mohamed Sultan Mohamed Abdel Wahab Amer Yassin	03/09/2018 29628844 10.4103/ijpa.SIA_577_17	03/19/2019 21007583 10.4103/1658-354X.254540	Clinical Study Retraction	Egypt No
Digital assistance of nasogastric tube insertion in intubated patients under general anesthesia: A single-blinded prospective randomized study (HSC) Medicine - Anesthesia/Anaesthesia, (HSC) Medicine - Otorhinolaryngology; <i>Saudi Journal of Anaesthesia — Walters Kluwer</i> Department of Anesthesia and Surgical Intensive Care, Faculty of Medicine, Mansoura University, Egypt	-Concerns/Issues About Data	Alharfay, Kandeel Mohamed Elmaghrabi Usama Abdalla	06/29/2017 28737827 10.4103/ijpa.SIA_524_16	03/19/2019 21007583 10.4103/1658-354X.254539	Clinical Study Retraction	Egypt No
Reversal of vecuronium with neostigmine: a comparison between male and female patients (HSC) Medicine - Anesthesia/Anaesthesia, (HSC) Medicine - Pharmacology; <i>Fukuoka Journal of Medical Science — The Fukuoka Society of Medical Science</i> Department of Anesthesiology, Tsutsuki Hospital Kashivanoha Department of Anesthesiology, Fukuoka Medical University School of Medicine http://retractionwatch.com/?p=pub-notif http://retractionwatch.com/?p=pub-notif&f=1	-Notice - Limited or No Information	Yoshi Saitoh Yasushi Aoki Michiya Okazaki Takaoji Hirama Tatsuki Isono Masahiro Murakawa	04/01/2009 20608096 10.5387/fms.55.61	02/18/2019 20996217 10.5387/fms.65_24	Clinical Study Retraction	Japan No

Zotero:
<https://www.zotero.org/blog/retracted-item-notifications/>

База опозваних радова:
<http://retractiondatabase.org>

Блог: <https://retractionwatch.com>

Проверите да ли су радови које користите и желите да цитирате оспорени/опозвани

Title	Creator	Public...	Year	Item Type	Pages	Extra		
> An interactive algorithm f...	Abou-Sinna and Abou-El-Enien	Yugosl...	2011	Journal Article	253-273			
> Antimicrobial activity of S...	Mihajilov-Krstev et al.	Archive...	2010	Journal Article	159-166			
> Antinociceptive and antip...	Kumar et al.	Archive...	2010	Journal Article	397-402	QID: Q...		
> Blind separation using sec...	Du et al.	Compu...	2010	Journal Article	163-176			
> Effect of laser on the bon...	Markovic et al.	Stomat...	2009	Journal Article	86-90			
> Lignicolous fungi as pote...	Karaman et al.	Archive...	2005	Journal Article	93-100			
> Lyme borreliosis: Diagnos...	Gajovic et al.	Medici...	2010	Journal Article	839-843	QID: Q...		
> Modification of the acetylch...	Nedeljković et al.	Archive...	2005	Journal Article	181-187			
> Molecular characterization o...	Cacic et al.	Archive...	2014	Journal Article	1243-1...	QID: Q...		
> Prediction of gas-particle ...	Radonic et al.	Therma...	2012	Journal Article	551-560			
> Prognostički značaj akutnog ...	Mijailović et al.	BOJHO...	2008	Journal Article	733			
> St. Luke and his cult as ho...	Mitrovic et al.	Srpski a...	2004	Journal Article	364-368	QID: Q...		
> Systemic inflammatory re...	Milic et al.	Srpski a...	2004	Journal Article	182-186	QID: Q...		

PubPeer

- Платформа за научну дискусију и перманентну рецензију
- Коментари се објављују анонимно
- Коментари се модерирају
- Могу се коментарисати само чланци који имају DOI
- Додатак за интернет претраживач који омогућава да се успостави веза између чланака у часописима и базама података и PubPeer-а

Home / Publications

Data fabrication and other reasons for non-random sampling in 5087 randomised, controlled trials in anaesthetic and general medical journals

Anaesthesia (2017) · 7 Comments
pubmed: 28580651 doi: 10.1111/anae.13938 issn: 1365-2044 issn: 0003-2409

J. B. Carlisle

Department of Anaesthesia, Peri-operative Medicine and Intensive Care, Torbay Hospital, UK.

#1 Unregistered Submission commented 2 years ago

Some discussion here:

<http://steamtraen.blogspot.fr/2017/06/exploring-john-carlises-bombshell.html>

In my humble and inexperienced opinion, the problem of correlations between variables seems quite awkward, as their existence could cause combined p-values to be erroneously extreme, increasing false positives. Evaluation of possible correlations would involve consideration of the precise nature of each variable and possibly knowledge that doesn't exist.

The problem of multiple comparisons seems to have been controlled by choosing a very small p-value threshold and by calibrating the method empirically against papers retracted for known data problems. However, that calibration can't really guard against the problem of correlated variables, because there is no real assurance that the same variables/correlations would occur in different studies.

report < permalink Reply

Anaesthesia

Peri-operative medicine, critical care and pain

Association
of Anaesthetists

Original Article | Free Access

Data fabrication and other reasons for non-random sampling in 5087 randomised, controlled trials in anaesthetic and general medical journals

J. B. Carlisle

First published: 04 June 2017 | <https://doi.org/10.1111/anae.13938>

7 comments on PubPeer (by: Unregistered Submission, S E McKinney, Jordan Anaya, J. B. Carlisle)

Cited by: 38

This article is accompanied by an editorial by Loadsman and McCulloch, Anaesthesia 2017; 72: [931-5](#). You can respond to this article at <http://www.anaesthesiacorrespondence.com>

Приверите да ли се о радovima
које користите и желите да
цитирате води нека дискусија у
којој се оспорава њихова
валидност

Altmetric

<https://www.altmetric.com>

Додатак за претраживач:

<https://www.altmetric.com/products/free-tools/bookmarklet/>

Tracking historical changes in trustworthiness using machine learning analyses of facial cues in paintings

Overview of attention for article published in Nature Communications. September 2020

About this Attention Score

In the top 5% of all research outputs scored by Altmetric

MORE...

Mentioned by

- 18 news outlets
- 6 blogs
- 3330 tweeters
- 5 Facebook pages
- 3 Redditors

SUMMARY News Blogs Twitter Facebook Reddit More...

So far, Altmetric has seen 21 news stories from 18 outlets.

SVENSKA ENGLÄDET När de digitala verktygen leder vetenskapen vilse | SvD

SvD, 29 Nov 2020

Går det att utvärdera hur tilliten människor emellan har förändrats över tid genom att låta en dator analysera en rad målade porträtt...

VICE Un artículo sobre IA publicado en una renombrada revista está vinculado a la frenología

Vice, 30 Sep 2020

Artículo publicado originalmente por VICE Estados Unidos. El viernes pasado, un trío de investigadores de psicología evolutiva...

"Trustworthiness" Study Is Basically Phrenology. Annoying Scientists, Historians, Just About Everyone

IfScience, 29 Sep 2020

A recent paper published in the journal Nature has drawn heavy criticism, with people likening it to the pseudosciences...

Питања

biblioteka@itn.sanu.ac.rs